

Latweeschu Awises.

No. 47.

Zettortdeena 24. Novemberi.

1866.

S i n u a.

Wissi zeentjami **Latweeschu draugu beedribas lohzeiki** teet luhgti 7. un 8. Dezemberi schinni gaddā pulksten 10 no rihta hanahki Rihgā, jaunā Steuernammā.

A. Bielenstein,

Latweeschu draugu beedribas presidente.

Jaunas finnas.

Rihga. Muhsu zeen, generalgubernator, general-abjutants Albedinskiis 19tā Novemberi aifreisofjis us Pehterburgu.

Kursemmes gubernijas awises ifsluddina, ka preeksch Austruma juhmallu gubernijahm dohhee un 19tā Februari 1866 apstiprinatee jaunee pagasta likumi Kursemme jau ar stiprem sohleem eet us preekschu. Ar Kursemmes gubernijas waldineeka finnu un atwehlechanu no 1ma Oktobra lihds 10to Novemberi 120 muischneku semneku pagasti salitti eeksch 42 un 97 krohna semneku pagasti salitti eeksch 35 jaunem, saweenoteem pagasteem, tä ka no 217 leelakeem waj masakeem pagasteem, kas lihds schim ik katrs sevishki stahwejis, vohz jaunajeem vagasta likumeem tikkai 77 pagasti valikujschi. Kursemme irr 515 muischneku muischu pagasti, no kurreem tad nu zettorta dalla pagastu jau irr sawilka kohpā, un no wiisseem 717 Kursemmes krohna pagasteem tad nu irr leelaka dalla krohna pagastu sawilka kohpā, ka jaunajōs pagasta likumos apspreets darriht. Zitti pagasti nule wehlsteidsahs pagasta rultus sagahdaht, kas kurreem wehnau sagattawoti. — Jaunai pagasta buhshanai esabumā gan rassees sawadi grushtumi, bei finnams orri

saws labbums, kad tikkai laudis ar to ween buhs ap-radduschi.

Pehterburga. Vihrs lahd eeksch Pehterburgas, kam Komissarows bija wehlejis bildi no winna taisiht un pahrocht, taggad Komissarowu gribbejis ap-fuhdseht preeksch teefahm, ka tas arri zitteem bildu taisitajem effoht wehlejis bides no winna ustasiht. Bildu taisitajis prassija no Komissarowa 30 tuhfst. rubl. naudas, jo til dauds winnam skahdes bijis zauro, ka arri zitteem bija brihw Komissarowa bildi pahrocht, jo katrs augsta Keisera glahbeja bildi virka. Bet Komissarows parahdija, ka winsch fuhdsetajam nemas ne-effoht apfohljis zitteem nelaut bides no winna ustasiht un pahrocht; fuhdsetajam bija japaleek meera.

Augsts Keisers leel eeksch pabrikkes lahdas Pehterburgā 3 leelns karra kuggus ustasiht. Tahdus kuggus fauz brunau kuggus, jo tohs apkall ar beehahm dselses brunnahm, lai lohdes ne-eetu zaur. Lihds schim tahdus kuggus lilla taisiht Englantes semme; tahdus kuggis matša wairak ka lahda leela muischa.

Arri Pehterburgā leela seema, ka pee mumis; Ne-was uppe jau tik tahl aiffallusi, ka dampkuggi nespeli wairi bigult. Eeksch Kronstadtes gudres vihrs lahd-

irr ustaifis tahu fuggi, kas spehj orri beesu ledbu pahrlauf; ar scho fuggi dohma zauru seemu braukt. Arri Rihdsineeki dohma tahu fuggi ustaifis, ja israh-disces, ka fuggis spehj beesu leddu laust kohpā.

Pebterburgā no Turku semmes sunna atmahfus, ka us Kandias fallas starp Greekereem un Turkeem atkal leela kaufchanahs bijusi. Turkeem effoht 3000 saldati krittisch un 2000 eepangā nemti. Turku keisers sawu labbaku karra wirsneeku us Kandiu stellejis, woi tad schim ne-isdohsees Greekeris uswimmeht. Pebz zittahm sunnahm atkal dsirda, ka Greekereem sflitti eijoht un ka dauds Greekeri, kas no Greekeru semmes Kandias eedishwotajeem bija valihgā nahfuchi, eijoht atkal us mahjahm atpakkat; newarroht Turkeem ne ka padarriht. Turku keisers effoht lizzis isluddinaht, ka winsch wisseem peedohs, kas peezu deenu starpā paschi wimmam padohsees.

Kiewes gubernijā taggad us krohna muishahm 10 tuhksfichi 368 schihdi apmettuschees dsihwoht. 5349 dsihwo us laukeem un strahda semmeeku darbu. 1546 schihdi paschi jau sawu grunti irr nöpirkuschi; wisseem kohpā effoht 15 tuhksfichi puhraveetu leeli lauki.

Schehligs Keisers dauds Bruhischeem un Itale-scheem, kas Kreewu semmē dñhwodami tahu leelu grehki bija padarrijuschi un us Sibiru bija aisdjshti, irr atwehlejis Sibiru atstaht un us mahjahm eet.

Berline. Bruhschu landags strahda sawu darbu un ar weenu wehl ismelle, woi waldischana ne-isdohd wairak naudas ka waijadisgs isdoht. Lihds schim landags wehlejis isdoht, zil kchnisch prassijis un lai gan dasch landaga wihrs galwu krttidams un pretti runnams zkubbinaja ar naudu knappaki dsihwoht, tomehr bija ar weenu wairak tahu landaga wihrs, kas wehleja doht, ko waldischana prassija.

Tafschu semmē taudis scheblosahs pahr dauds ugguns grehkeem, kas taggad irr bijuschi. Isrehkina-juschi, ka no 180 ehkahn weena ar ugguni aifgahju, No 100 ehkahn, kas nodegge, 36 ehkas nodegge zaur besdeewigeem zilwekeem, kas tihscham ugguni pee ehkahn likk, 42 ehkas no 100tahm nodegge zaur nesapraschanu un neaplohpshamu; 13 ugguns grehki zehlahs zaur fibbeni. Ne kur eelsch Wahzsemmes tik dauds ugguns grehki nau, ka Estreikeru, Behmeru un Mehren semmē. Katrā gaddā schinnis semmēs ne-isskaitamas ehkas zaur ugguni aiseet. Schinni gaddā newarr deeigan isbrihnetees, ka nemaj tik dauds ugguns grehki nau bijuschi ka zittos gaddos. It ihpaschi tanni laikā, kad Behmeru semmē karsch bija, nedstudeja no ugguns grehkeem it ne ko. Kad Bruhschu bija aifgahjuschi un karsch bija heidsees, tuhdal dauds weetās hkas degge. Tas gan no tam, ka ugguns bedribas

(ugguns asseluranz) par ehkahn, kas karra nodegg, ne tahu skahdes naudu nemakha. Dauds namneeki, kam wezzas ehkas irr, paschi tihscham pee sawahm ehkahn ugguni peelaisch, lai no ugguns bedribas labbu naudu preesch sawahm wezzahm ehkahn dabbutu. Manehr karsch bija, to nedrikssteja darriht. Nahdi blehschi pasaulē dsihwo! — Taggad ta ugguns asseluranz hahdsahs no Estreikeru waldischanas, ka ta tahu likkumu cezeltu, ka katru zilweku, kas tihscham sawu ehku nodedsina, us weetu brihw noschaut.

Estreikeru keisers pauehlejis, ka Estreikeru landagam buhs sawu darbu atkal ussahkt. Estreikeru semmē nau ittin ta ka Bruhschōs. Bruhschōs weens landags, bet Estreikeru semmē taggad gandrihs katrā gubernijā saws landags. Wihreem buhs darba deesgan, jo Estreikeru semmē leeli jukki. Nodohschanas deesgan leelas un tomehr waldischanai nau ne kad naudas. Laudis dsihwo leelā tulshibā. Kattoli darra Lutte-reem dauds pahrestibas un schee breh un blauj us wal-dischanu, ka ta gan likkumu islaidusi, ka Lutte-reem nebuhs pahru darriht, bet ka teesas pehj scho likkumu neturrahs.

Englante. Ne weena deena nepahreet bes behdu sunnahm. Dauds weetās ugguns grehki leelu skahdi padarrijuschi. Us juhru leelas wehtras bijusches; dauds fuggu pohstā gahjuschi un dauds zilweku slihkuschi. Arri dsirda, ka dauds weetās, eelsch bedrehm, kur akminu ohgles rohk ahrā, zilweki zaur giptigu gaisu, kas peepeschi daschu reiñ tahu das bedres atrohnahs, gallu dabbujuschi. Nu dsird wehl no breefmeem pluhdeem. — Qeds pilata sagahsahs nams, kas tuwu pee uppes bija un 12 zilweki noslihke. — Baldeews Deewam, ka nikna kolera sehrga taggad Londonē mittejusees. Tanni paschā deena sehrga mittejahs Londonē un Parisē.

Englantes semmē ta ka eelsch Amerikas semmes taggad feewischki fahl us augstahm skohlahm stude-recht us daktera ammatu. Londonē taggad tads feewischkis par-dakteru ismahzijees un fahl slimneekus dseedeht. Winsch gehrbjahs ar garrem, melneem swahkeem un melnahm bikhem, gandrihs ta ka wihrischis, bet matti bija atkal us feewischku mohdi eelsch bisschm sapihti. Dsirdeim us preeschku, woi buhs dauds slimneekus isdseedejus.

Franzischu keisereene taggad dsihwo Kompiagnes pilsehtā. Us wimas wahnda deenu atwedde ar pah 150 lahdes ar pulkhem, ko augsti fungi wimai suhti-juschi. Dasch pukku krohuis makjaja 80—100 rubl.

Franzischu keisereene gribboht us Rohmu pee Bahwesta aifreisoht. Keisereene diki wezzu Bahwestu mihlo, wima paliffchoht 10 deenas eelsch Rohmas un tad eeschoht us Florenz pilsehtu pee Italias kchninā

un meklejchoht Italias kehninu ar Bahwestu sameerinaht. Keisers un winna ministeri gan negribbejuschi, ka kisereene reiso us Rohmu, bet schi sinnajusi keiseru peerumahnt un peeluhgt. Keisers potz zerra, ka winnai isdohsees Bahwestu ar Italias kehninu sameerinaht un ta Bahwestu glahbt, ka tam ne-eet sliki, tad Franzschu saldati no Rohmas aisees. Täkka, ka 25. Novembera deena Franzschu saldati Rohmu atfahschoht. Italias kehnisch taggad arri parahda Bahwestam labbu prahdu un winnom gan ne kahdu launumu nedarrihs, bet Bahwesta pawalstneeki paſchi nebuhs ar meeru, ka Rohmas pilſebtis wehl ilgaki stahw appaksch Bahwesta waldishanas.

Amerikas awises räfta, ka jauns žilwicks kahds, kas us leelu Amerikaneru fuggi fugga lampu-puzzetais bija, taggad no sawa tehwa mantojis wairak ka 300 tuhkti, rubt. Winna tehws bija angsts, baggata ūnguru semmē. Scho fungu 1848 gadda zaur teesas spreduumoeem pakahre. Winna dehls behdje us Amerikas semmi, jo winsch dohmaja, ka Gstreikeru waldishana notejhata funga mantu un leelas muishcas pa-nemjchoht un paturrejchoht. Bet ta nebija notizzis. Taggad ta sehna vamilija zaur awisehm liksa iſſluddinaht Amerika semmē, kai sehns nahk mahjas sawu tehwa mantu pretti nomt. Sehns lassija awises, israhdiya zaur kruſtamu grahmatu, ka winsch baggata wihra riktagais dehls un dabbuja sawu mantu. — Nedseet zit labbi, tad awises lassa.

No **Mechikas** keisereenes ar weenu nahk behdigas finnas. Keisereene paleek ar weenu ſlittaka; negribb ne ka ehſt un dſert, jo bikhſtahs, ka ar ehdeenu jeh dſchreenu nogiptehs. Dakeri bikhſtahs, ka keisereene nedabbu kruhſchu ſlimmibu (Schwindsucht). Mechikas keiferu gaide us seemas ſwehtkeem mahjas; effoht sawu waifti aldevis Franzschu generalam, bet arri ſchis tafahs ar sawu karra ſpehku eet us mahjahm, us Franzschu semmi.

No **Koreas** eelsch Asia semmes finna atnahkuji, ka tur dauids Kattoli miffionari, ko Kattoli no Franzschu jemmes turp bija ſtellejuschi, no Koreas kehniueem nokauti. Franzschu karra fuggi taggad dewuschees us Koreu miffionarus un zittus Franzschus, kas tur dihwo, apfargaht. —

No **Leepajas** vusses, 15. Novemberi — Ruddens bija labs! Gan drihs libds 1mo Novemberi lohpini wehl gannos gahja. Pastarpes par deenahm bija libds 8 grahdus ſiltums un lihtin lija orri laikeem brangi, ka wiſas uppes vahrpluha un ſudmallu dihki ar uhdeni pildijahs. 27ta Oktoberi effoht us Balanges un Ruzzawas puſſi ſihws pehkonis ar leetu un kruhſu bijis, un pehz tam, 28. Oktoberi zauru deenu leetus lijis, ka drahſtin drahſis. Arri leela wehtra

laikeem plohsijuſees. Un ſkatt! — Tai 7ta Novemberi ſakritta kahdas 2 pehdas dſilla ſneega kahrt, ka meschöd maſi kohki no ſneega ſmagguna tappa noleegti un aplauſti im Mahrtiſch (10. Novemberi) atkal abneſſa 13 grahdus fallu, ta ka nu us weenu reiſ mehs itt ſtiprā ſeemā eſſam un lautini pa wiſſeem zelleem brauz ka uhdens tekk gan ſchahdās, gan tahnas waijadsibas, bet netizzam, ka ilgi ſchi vurma bahrga ſeema paſtahwchs, jo mehdis wezzi laudis teift: „Tiltu, fo Mahrtiſch uſtaſſa (vahri par uhdeneem), to Kattrihne iſpohſta apleedama.“ — Bet tad Kattrihne ſhogadd riktiſi ſawas ſluhſchas palaiftu — prohti, leetu us fuhtitu, — tad deenſchel warretu labbi pluddi zeltees. Wezzi laudis arri teiz: „Kahds laiks par Mahrtineem, tahds laiks wifſu ſeemu!“ Šhogadd bija Mahrtinoſ jauks, rahms ſeemas laiks, tadehl warram gan zerrecht, ka ſhogadd buhs ſtiprā ſeema. Nedſejim!

No **Leepajas**. Tai 28. Oktoberi ſtrantaja, no Leepajas 6 wersti us deenas widdeem, diw'maſtu fuggis, kas ar sahli nabza. Jaw diwi deenas fuggis leela wehtra ſaika ar ſeleeem wilneem effoht zibniſees, ka uhdens par appakſchu, kur zaurums gaddiſees, jaw eelschā tezzejis, ka 2 pehdas dſilſch uhdens fuggi atraddees un matrohscheem ar uhdens pumpeſchanu leelu leelais puhlinſch bijis. — Kugga laudis wifſi iſglahbi; bet fuggis patē ar lahdium gahjis pohtā. Ihsā ſaika irr Leepajā, ais winnu neddelu, daschadi nelaimigi notikumi peeredseti. Diwi ſehni, weens 13, ohtis 17 gaddus wezzi, zaur neapdohmibū wehjenēs sawu gallu atraddiſchi. — Tas 13 gaddu ſehns S. wehjenēs no rittenä peo galwas tik diſti ſaſpreſts ka tuhliht mirris, un tas 17 gaddu ſehns atkal T. wehjenēs no rittenä ſaſits — wehl kahdas ſtundas dſhwojis, tad arri garru iſlaudiſ. Tai paſehā neddelā atkal Leepajas tuwumā kahda gaſpascha tumjchā nakti no ratteem krittui un kruhſchu kaulu elauſuſees. Atkal zitta gaſpascha us eelu ſabraukta, ka kahja ſalaufa, ko gan waijadſeſchoht nonent. — Atkal weenu ſwehtdeenu kahds ſehns obſtā noſlihziſ. — Nelaimi us nelaimi! —

G. F. S.

Wahzſemme.

(Skattees Nr. 46.)

Scho Wahzu walstu beedribu wifſu wairak tadehl cezehla, lai wiſas kohpā jo labbali eespehku eenaidneekeme pretti turretees, ja kahdu reiſ ſchihm uſkreſtu un tahnas pohtitu. Tapehz katrai walſtei pehz ſawa ſemmes leeluma un lauſchu pulka waijadſigſ karra ſpehks bij ja-uturra un 5 pilſehti tappa par krepoteem etaiſiti, kur karra ſpehkm buhtu drohſch patvehrums karra ſaikaſ. Arri to noſpreeda, ka ſabeedrotu walſtu

weetneekl us Frankforti pee Maines uppes jaſuhta, lai tur par Wahzsemmes ahriku un eelschliki drohschib, par waijadfigem likumeem u. t. j. pr. apspreestu. Bet ſchee Wahzu walſtu beedribas fuhtitee (bundestags) par ſcheem 50 gaddeem ſawas fanahlfchanas gan mas ko warrejuſchi iſdarriht, kas wiſſai Wahzsemmei buhtu par labbu bijis. Spreest tee deſgan ſpreedufchi, bet aplam mas eefpehjuſchi ſawus ſpreedumus par likumeem eezelt. Wiſſur, kur ſpreedeji kohpā fanahk, tur luhko tak us balſu wairumu; tas irr: ko leelakais pulks gribb, ar to arri tam masalajam waijag buht meerā. Bet preefch ſcheem fuhtiteem bij tahda pa- wehleſchana, ka wiſſeem waijag weenprahligeem buht, ja to par likumu preefch wiſſas Wahzsemmei gribb eezelt. Kur no til dauds walſtim fuhtitee kohpā fa- nahza, tur arri weens jeb ohtrs atraddahs, kas kah- dam jaunam padohmam pretti runnaja un ta tad to newarreja par likumu eezelt. Allach palikka wiſſ pa wezzam. Bes tam wehl to maso walſtu deht wiſſadas libbeles bij andeles buhſchanā ar naudu, tulli, mehru, ſwarru, paſtu un dſelsu zelleem. Zit kawefchanahs bij kaufmanneem un reiſnekeem pee walſtis rohbe- ſchahm! Dabbiua daschu reis weenā paſchā deenā zaur 6 jeb 7 leelkungu walſtim reiſoh. Tadehl Wahzu tauta gan allach ilgojuſees buht par weenū leelu walſti ſaweenota. Tautas mihiotaji, dſeſmineekl un awiſchū ralſtitaji allach weenā balſi faukuſchi: Wahzsemme jaſaveeno, tad paliks tauta jo leela un ſtipra. Barr buht, ka fchi wehleſchanahs taggad jo ahtraki notiſ. Jo zaur ſcho beidsamo karru ſtarb Bruehſcheem un Chſtreikeem ta wezza Wahzu walſtu beedriba iſnihzi- nata un 12ta Auguſta pawiffam nozelta. Daschaſ no ſchihm walſtim, ka Annoweres kehnina, Eſſu kur- firſta, Raſſavas leelkungu walſtis un Frankfurtes viſfehls pee Maines uppes no 26ta Septembeſa peed- der preefch ſcheem. Bruehſchu walſtis taggad dauds leelaka un ſpehzigaka palikkuse, gribb eezelt jaunu bee- dribu, ko par Seemela Wahzu walſtu beedribu noſauks. Schinni beedribā gribb un wehlahs Bruehſis uſnemt taſ walſtis, kas wairak us ſeemela puſſi: no Brue- ſcheem lihds Maines uppi. Pee ſchihm beedribas tad peederrechs Meklenburga, Oldenburga, Braunschweiga, Saſchhu kehnina, Saſchhu leelkungu un wehl daschaſ zittas maſakas walſtis. Bruehſcheem buhs ta wirſ- waldifchana un karra laika wiſſu karra ſpehku waddi- ſchana. Fuhtitee, no karas ſemmes iſwehleſti, lai fanahk Berlinē kohpā par to apſpreest, ka to jaunu beedribu pareiſi warretu eetaiſiht. Bet ar teem maſa- jeem Wahzsemmei waldinekeem pawairak leels darbs. Tee kepparajahs un turrahſ pretti lihds beidsamo; tee negribb un negribb Bruehſchu padohmam un Bruehſchu waldifchanai padohtees. Ta pat arri leelu leelais

pohſts ar tahn ſemnehm, ko Bruehſis taggad pee ja- was walſtis peelizzis. Annoweres laudis luhsahs, lai winneem to paſchu wezzo waldineeku atſtahjoh. Zitti atkal wehlahs, lai wiſſus masohs Wahzsemmei waldineekus aſſdennoht probjam un lai Bruehſchu kehnisch weens pats par wiſſu Wahzsemmei walda. Ra lai nu wiſſeem pa prahtam iſtohp? Daschi luhsahs to, zitti atkal to. Sinnams, Bruehſchu kehninam un winna minſtereem buhs aplam leela galwas grohſi- ſchana, kamehr jauno beedribu eetaiſihs. Bet tad ta buhs eezelta, tad ta arri teefcham Wahzsemmei buhs par jo leelu labbumu.

Tahs zittas walſtis, kas aſ Maines uppes, wairak us deenas widdus puſſi, ka Baijeru ſemme, Eſſen- Darinſtatte, Wirtembergia un Bahdene lai eetaiſoht ſawā ſtarpa ihpachu beedribu, ko tad par deenas widdus beedribu noſauktu. Arri Chſtreiki — ja til paſchi gribb — warretu pee ſchihm beedribas peeder- reht. Tahdu padohmu Bruehſchu kehnisch dewis. Bet lihds ſchim no tam wehl ne ko ne- effam dſideju- ſchi, ka deenas widdus walſtis buhtu mehginojuſchias kohpā ſabeedrotees. Arri to netizaim, ka Chſtreiki — kas weenreis no Wahzu walſtu beedribas pawiffam iſ- ſtumts — atkal gribbheſt ar to ſaweenotees. Barr buht, ka ar laiku wiſſa Wahzsemme appaſch Brue- ſchu pahrwaldifchanas ſtahwehs.

(il preefchū beigums.)

Waliws-sweiſa Ramſchatkas juhra.

2.

Schim puikam nau ne tahn ſtaſtuma, wiſch til leelahs ar ſawu warrenu leelumu. Winna ſchokles irr zeeti faſchnaugtas un appaſchluhpā wirſlupku pa dalfai apſed. Rad winni dſillumā gribb ſchautes, tad winni wiſſi zits pehz zitta paſell ſawas reſnas aſtes augſti gaiſa, ka lai pee nolaifchanahs wiſſu meefas ſmagguſ ſehl leelaku ſwarru un weikliu paňahktu; tahn muňtureſchana iſſkattahs labbi un leeliffi.

Divi no winneem, tas leelakais un maſakais, tur- rejahs arween kohpā; mums iſlikahs, ka virmajſ ohtru apwaktetu, jo wiſch ſitta iſ reiſ ar aſti draude- dams, rad ſchis kuggim gribbeja tuwaki veenahkt; mehs winnus turrejahn par mahti un behnu. Rad winni muhs maſu brihi bij pawaddiſuſchi, tad winni noschahwahs us weenu puſſi un paſuddahs. Ra nu winnu mahjokli bijahm eestahjuſchees, to mehs deenū no deenas jo wairahk manniyahm. Zau ohtrā deenā ſatikahm atkal weenu no ſprahguſchu walſiwi pa uhdens wirſu peldoht. ſcho apklahja padobbeſs no millioneem juhras putnu, kas brehfdami, ſtrihdeda-

mees, knahpdamī augſchā un leijā liddinajahs; uhdēni pee winna pēespeedahs leeli pulki kahrigu haisiwju un zittu juhras laupitaju. Bija rahmī gaifs, kād schi lihka tuwumā peenahzahm, un laj winnu labbaki warretu apſkattihk un jakti fahkt, tad kapteins wehleja laiwi iſſlīkt; netruhka wiſ tahdu, kas paſchi no labba prahka ſcho darbu uſnehma un nu luſtigī aircjamees klahthak. Bet jo tuwahk mehs nazahm, jo muhſu luſte ſudda; ta miſenū tehwina lihkas jau bija eesahzis puht, ſmirdeja ſtipri un apkahrteju gaisu pēepildija ar nejauku ſmakku, tā kā mehs nemas ne-ufdrifftſtejamees peenahk tuwahk. Leelas, peerihjuſchahs haisiwiſ gulleja meedſigi appaſch uhdens, zittahm no-kohtſ ſpekkä gabals wehl bija ſchaunās, winnaſ bija flinkas to nobeigt ehſt; ſtennedamas winnaſ no ſiſnahm nogreeſahs un luhekojahs ſchkeledamas uſ muhſu laiwi. Weena no winnahm, trakkala jeb dumjaka par zittahm, pažeblahs un ſagrahba weenu ſiſnu; bet par to winna dabbuja kahdas ſechas pistoles lohdes un neſkaitamas ſkrohtes ſawā baltā wehderā un paſudda pehṛdamahs wilnu ſchuhmēs un aſſiniſ. Mehs tad wehl ſchahwahm kahdus putnus, bet winnu nelabbas ſmaklaſ dehl winnus ne-uſnehmahm un tad greeſamees atpakkat pec muhſu kugga. Schi nedſhwa walsiwiſ bija tos leelakajſ miſens, fo mehs jebkad bijahm redſejuschi, pateefi pahraſt par 80 pehdu garſch un 25 p. par uhdēni pažedamees; muhſu laiwinā pret winna iſſkattijahs kā kahds gleemefis; warrbuht arr' kā uhdens winnu jau puhdamu tik leelu bij uſdiſſiniſ. — Mehs te arween wairahk un wairahk walsiwiſ redſejahm; ſchē liſkahs buht winnu gannibas weeta. Juhras arr' bija ittin ſarkana no „walsiwiſ-ju-barribas.“

Tā noſauz tohſ maſus kustonuſ, kas aſſins pilleeneem lihdfiſgi pa millioneem kohpā ſadewuſchees, kā warſchu-kuſkuſi pa juhru peld un juhras kehninam par barribu geld. Waj tas nau brihnichfigi, kā tam leelakajam no wiſſeem ſwehreem tahdi maſi kustonifchi par ehdēnu eerahditi? Schē es daudſreib noſkattijohs, kā winni ſawu malſiti turreja. Kād kahds walsiwiſ pulks, — (winnaſ turrahſ arween leelakos jeb maſakos barros kohpā), — paehdis, tad winnak fahk plohfitees. Dahdā brihdī irr nu gon ſawda leelikſ ſkattifchanahs, wiſ brihnichfigaku mehs winnu redſejahm pehdigā deenā, pirms mehs enkuris iſmettahm. Muhſu zetta-mehrkis bija Peterpawlowsk; jo tuwahk tur nazahm, jo wairahk walsiwiſ redſejahm. Schē bijo weenā weetā wiſ maſahk trihſdesmit leelas un maſas kohpā un par winnu plohfifchanahs buhtu ja-ſmeijahs, kād winna ne-iſſkattitoſs tik warren leelikſ un baſiliga. Winnaſ wellahs, lehka, walſtahs ittin kā jauni kalkeni. Daschu reiſ winnaſ iſlehza gaſfa, pawiffam no uhdens ahrā un noſchawahs tad atkal ar

warrenu trohksni dſiſtumā. Tas iſſkattahs tāpat, kā kād juhra iſſplautu no ſawa dibbina ugguni un Klints gabbalus, kas tad ſchnahkdamōs un puttedamōs wilnōs kriht atpakkat. Mehs bijahm pahri deenu ilgaki zetta kawejuſchees ne kā buhtu bijis waiſadſigs; bet kugga kapteins labprahk redſeja, kā daschu jaunu ſweijneeku azzis un rohkas jau taggad ar teem warreneem miſſeem eepaſinnahs, ar fo winneem pehzaſt bija jakarre un kas winneem bija jaunwinne. Muhſu kriſt- un ſchlehrſam braukafchanu pa Ramtschatkas juhru ne-aprakſtſchu; winna bija deesgan augliga un tſchetrōs mehneſchōs ta mums ſagahdaja pilnu kugga labdinu. Tik nu wehl kahdus wahrdus par to peelikſchu, kahdā wiſſe ſcho tehwinu kerr.

Tik drihs kā lubretajſ no kugga kahdu walsiwi manna, tad tuhlin trihs laiwas lihds ar wiſſahm waiſadſigahm jakti leetahm un poviante teek iſſlīktas. Laiwas wihi irr ahtri pee rohkas, labprahk un ar wiſſu ſpehku ariedami, kamehr ſtubrmanniſ walsiwi arween paturra azzis. Kad schi irr ta iſhta ſeemela walsiwi, tad winna no laika uſ laiku pažell ſawu aſti, ar winnu ſitt ſchurp turp un tad noſaiſchahs atkal dibbinā. Kad tad noteek, tad laiwas tuhdat iſſlīht un nu uſmannigie ween ſtattahs, kār wiuna atkal naſks augſchā. Tas nu irr gauschi baſilgs brihdīs, jo lehti warr notiſt, kā ſiws, kād atkal augſchā naſk, laiwi un ſilwekus ar ſawu mugguru gaſjā uſſpere jeb ja maſ, laiwi aſgahſ, kas daudſreib noteek; tapelz kāram ſweijneekam waiſaga mahzeht veldeht, jo daschureiſ winnam jaur waiſraf ſtundahm tik tohdā wiſſe dſiſhwiba ja-uſtura, lihds kamehr zittas laiwas winnu iſſweijo.

Kād nu ſiws atkal laimigi tā uſnahkuſ, kā winnu warr jakteht, tad weddeja laiwa peewelkahs winnai metteena tahlumā; gehgeriſ ſtabm preeſchā ar eesmu rohka. Nahwigſ eerohzis aifſchauſahs ſchnahkdamōs, un kād wiſch riſtigī trahpija, — tad ar to peeteek; to arr' tuhlin uſ weetas warr manniht. Tai ſiwi galwā irr zaurums, pa fo winna iſſprizze uhdēni. Ja nu ſchis uhdens-ſtaſs irr ſarkans, tā wairs ohtra duhreena newaijaga. Bet nu tik eesahkahs breeſmu brihdīs. Kaut gan nahwigi eewainota, bet eelaitinata ſiws nu dausahs kā traſka pa juhru un karro ſpehzigī pret nepaſiſtama eenaidneeka, pret nahwes. Kahdu laizinu winna dausahs pa uhdens wiſſu, tad noſaiſchahs dibbinā un nahwes baileſ brihnum ahtri fahk ſkreet. Ta pee eesma peefeeta ſchuoſre maſu laiwinu tik ahtri rauj uſ preeſchū, kā ſchi daschu brihdi pa wiſſam naſk appaſch uhdens. Tad tik zeſchi jaturahs pee ſehdekkla, elpa jaſaturra un pee uhdens iſleſchanas waijaga jo tſchaklam buht un ne-iſſamift, nedſ bailotees. Bet eewainota walsiwiſ newarr ilgi appaſch uhdens paſiſt, winnai waijaga atkal augſchā naſk, kā

laj no laika us laiku dabbatu elpoht, jo winna nau pilniga siws; winna nahk atkal uhdens wirsu un paleek tur kahdu brihdi gaifu eerihdama. Scho laizinu tee laiwā buhdamee uspasse un ahtri jo ahtri sagrahbj atkal to notezzejuſchu ſchnohri, fa gattawi buhtu warrbuht wehl weenreis walam palkat wiſinatees.

Kad pirmajs ſweedeens bija labbi trahpihts, tad ohtru reis siws wairs nemehds ſkreet, zittadi winnai waijadsetu buht pahrſtiprai. Kad nu dohma, fa winna wehl reis ſkrees, tad atkal kahda laiwa r̄guga winnai pee-wilktees, fa laj ohtru nahwigū enku-ru winnas meeſas ſchautu. Nu eſah-kahs mirſchanas mohkas un zihlfte-ſchanahs; us to lai-wahm labbi ja-us-paffe un pee pirmas ſihmes ſiſnuas til garri ja-iſlaisch fa ween warr. Sche pat drohſchakajam ſweiſueckam breef-mas uſnabl, winnas mirſchanas I zihniſchanahs redſeht. Ar leelu ſpehku walsiws ſchaujahs gaifā un ar ſawu aſti juhru ſitt. fa to wairahk juhdſes warr dſirdeht un juhras wilni wahrhahs balti fa gallas katla. Daudſreis ſchihs nahwes mohkas irr garraſ, daudſreis atkal weenā minutē pabeigtaſ. Kad walis us mugguru apſweedeſ, tad wiſch jau nomirris un tad irr jaſts beigta. Kad til waijaga winnu pee fugga wilkt un winna baggatibu iſlaupiht.

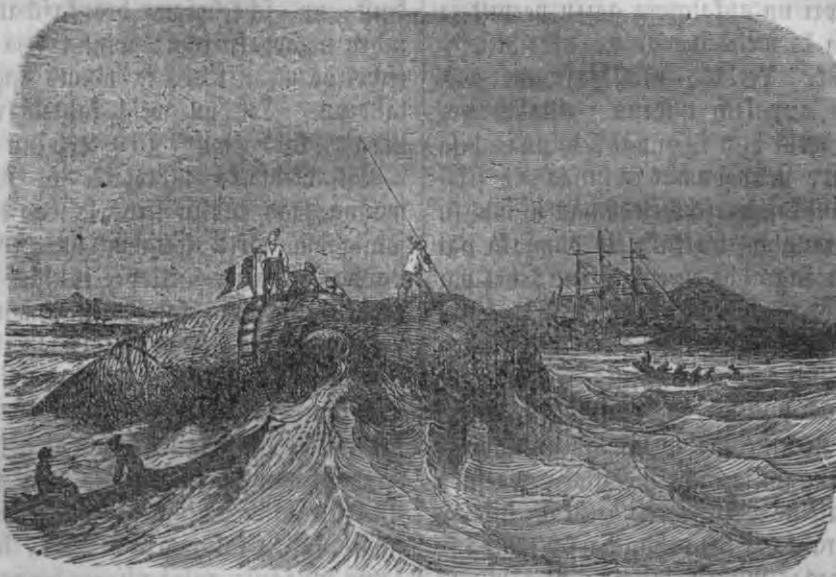
Kad nu uokauts milſens pee fugga peelaifts, tad winnu tur ar ſtiru kehdi veſeen; tad ſarikte ſtrikkus un triſulys, fa nogreſtus gabbalus tuhlin warretu eelahdeht. Kad wiſs ſataiſihts, tad diwi, trihs jebschetri wihi ar zilpahm apſehjuſchees nolaſchahs uſ ſiwi, turpat ſagreedhanas darbu ſahlt. Winneem tā ja-apjeenahs, fa uhdeni nekriftu, jo no ta brihſcha, fa walis miſris, ap winnu pa ſimteem rohdahs haiſiwiſ, ſeelas un masas, kas wiſas ſhe uſ barribu gaida un kad no nejaufchi tad kahds zilweks eelkriht juhru, tad winnas tuhdat to norihi; winnas ari jau grahbji pehz zilwekeem, kad ſhee wehl walam wirsu darbojahs.

Spekta greeſeji ſtrahda ar gauschi aſſu, ſchlippelei jeb lahpſtai lihdsigu tehrauda eerohzi ar garru kahtu. Scho netihrigu darbu winni eefahl pee ſwehra ne-

ſmuklahm luhpahm. Til drihs weena puſſe nogreſta, fa winna ſchaunās ahkus eeffit un well winnas wirs fugga. Kamehr winnu pamafam arween augſtahk well, til mehr greeſeji wiſſu luhpui nodihra. Nogreſtus gabbalus tuhlin fugga-ruhmē eelahde. Wiſpir-mahk nogreſch preeſchypurruſ, tad wirſluhpui, pehz tam ſchobdu; no ſchi iſzeht ar aſſahm zirrlbm kauli, no fa taisa to ſinnamu „Fischbein.“ Ba tam nogreſch appaſchſchohkles, kafli un mehli — ſchis irr weenigs gabbals, fo no wala ebfchanai bruhke. Mehle darra miſwairahk darba; pee win-nas ſaknes roh-dahs leels tauku ſwars, fa to uſ welkoht ſtrikki daudſreis pahr-truhſt un ſchis tad eelkriht juhru un paſuhd. Zitta ſpekta iſgreescha-na eet weeglaci; winnu uſwelk ar garrahm ſiſnahm wiſs fugga un tur ſaſkalda maſakos gabbalos.

Wiſs ſchis darbs pagehr daudiſ laika un publina. Ba tam ſtarvam pee tecem ehdjeem juhras-dibbinā irr peehedrojuſchees warren leeli putnu barri, ya tuhſtoſcheem un atkal tuhſtoſcheem ſkaitami, kas no wiſahm wehja-puſſehm ſafkreen, un kas tad ſchē kleeg-dami, brehdkami, ſwilpedami, ſchnahldami, fa nu kafraim Deewos to balhi dewis, un kandamees gaida us ſpekta aikrittumeem; rahdahs, ſchee ſinn fa winneem jaſteidsahs, kad winni kahdu kumosu grīb dabbuht, jo til drihs, fa pehdigajs ſpekta gabbals nogreſte, tad tuhlin ribbas un eelſchas nolaſch dſiltumā hal-ſiwiham par barribu.

Daſcha walſiws iſdohd lihds 300 wahtihm trahna. Fa fugga wirſa pa ſho darba laiku iſſkattahs, to op-rafſtih now eſpehjamſ, to til tas ſaproht, kas pats tur bijs un ſho darbu lihdsſtrahdajis. — Zittreiſ ſmeijneeki, kad winni weenu jeb diwi ſiwiſ bija kehru-ichi, nobrauza kahda ſlaftakā oħtā un tur til fugga lahdinu ſataiſija. Taggad wiſſu lahdinu turpat juhru eenemm. Atlikkumus no kaufetas galas malkas weetā ſadedſina. — Til lihds, fa pehdiga muzza ar trahnu pildita, fuggis teek tihrihts un tad warr uſ mahjahm dohtees. — „Kate Augustin“ aldewa ſawu

I ahdiu kahdam fraktes-luggim, un steidsahs tad aksal,
kad papreelch no jauna bija brangi istrohtata, uj
isdewigui hveiju.

—n—

**„Qai wissas juhsu leetas noteek eelsch
mihlestibas.“**

(1 Korin. gr. 16, 14.)

September mehnesi no Leopajus us Ruzzawu vahrbrauzoht eegahju N. frohgā (pee reebigas leetas netihk gohdigu wahdu minnehi) un erandisju us schenka galdu atwohrtu Wahju dseesmu grahmatu un krohdsineeks skaitija naudu; 40 kapeikus noskaitijis, winsch diweem wiham, kas tur attraddahs, tohs dewa; bet schee nebij ar teem meerā, pagehreja un pastahweja uj 50 kap., kautschu krohdsineeks labbinaju lai tohs 10 kapeikus nolaishoht. Bet par ko tad schee wiham to pujsribili pagehreja? Janosarkst to atbildohst; par to dseesmu grahmatas atdohschani, kas tur us galdu gulleja, un ko schee diwi (saimmeeks ar sawu puisi) zellā bij attradduschi; jo krohdsineekam ka wakkardeen no bahnzas vahrbrauzoht ta bij ikruttuse.

Jo wairak wehl man sidi kehrabs schi beskauniga algas pagehreschana tamdehl, ka nabbaga krohdsineekam ihji preefch tam bij labbakas 3 gohwes ikruttuschas un tad wehl sirgs nosagts, ko schee diwi wissu labbaki wehl sumaja uelā es, un tomehr tee nekaunehajs par grahmatinas paßlshannu pujsribili pagehreht!! Woi naw jappreezajahs, mihlais lassitajs, ka schee diwi wiham mums, Lew un man, naw par zeemineem!! Gau sajjiju krohdsineekam, lai teem beskauneeem to grahmatu pamettoht; jo es par to saßlappuschi, nodilluschu grahmatinu pateest wairak ka pujsribili nebuhi mafajis, kad to buhru pirzis; bet krohdsineekam ta wezza grahmatina laikam bij mihla un ohtra leeta: winna brille tanni bij eelschā.

Zil sawadi Leitis kahds ar atrastu mantu darrija! Prohti: Kahds mannim paßlshams Kungs brauza

zittahrt soemas laikā pa Leischeem un winna sirgs to ismehlaja un aibehga ar kammanahm, kur kastite pee 100 rubbleem fudraba nandas palikta eelschā. Behz kahdam stundahm atradda kammanas un naudu pee kahda Leischu saimmeeka, kur sirgs bij eeskrehjis, aiskabinajees strenges nozirtis un kammanas atstahdams, aksal pabehdsis. Gohdigs Leitis atdohd sweschajam Kungam winna naudu un mantas, un kad schis tam vahru rubulu pateizibas mafas sneeds, tad Leitis nekaulejahs wis wairak (lä Kursemmes 2 Lejneki) het leedsahs nemt to dahwanu sazzidams: Kungs, jums ruhpas un skahde deesgan, taggad valikušchi bei sirga — deesin kur juhs winnu sawahksit — negribbu uelā, nebba swedrus slaujiju, juhsu mantu peekohpdams.

Bet, lassitajs daschs lassinn eefauksees: „Laikam Leitis nesinnaja, ka tai kastite nauda?“ Sinnaja gan; jo nandas lahde bij usspraghuse walka un nauda sneega isbirruſe; Leitis to bij salassijis un wissu gohdigi atdewis.

Reds, lassitajs, lä gohdigs zilwets ar atrastu mantu darra! Bet janoschehlo tahdu besdeewigu prahru, kas no tuwaka plehch un rauj zil warredams un — tad wehl schkeetahs labs, taisnis zilwets effoh, ka zitta mantu nepaturoht. Bet winsch tomehr prett septito bausli grehlo — tapat lä saglis. Chr. S.

Pateitschana.

Preefch Illustes nodegguscheem no zittahm draudsehm pee man cemakfati un tablat us Illusti aijssutti; no Dobbeles Wahju draudses 18 rubl., Tulkunes dr. 41 rubl., Saldus pils dr. 16 rubl., Sessawas dr. 1 rubl., Dinaburgas dr. 14 rubl., Pehterburgas Latv. Jesus dr. 21 rubl. Pawissam kohpā 111 rubl.

Zai Deens hvehti scho dahwanu dewejas un farehmejus!

Subbates mahz. muishā, tai 4. Novemberi 1866.

Grüner,

Subbates mahzitajs.

S l u d d i n a s c h a n a s.

**Bauskas
industrijas magazīne,**

bekkera Gotha nammā, aksal warr dabbut wissadus gattawus darbus, fa: brudeerehtas aubes un fraugus, additas drabnas un jalkas, isschuhcas kashoku johtas, labbakas malkus, turpes u. t. j. pr. Turpat arri warr apstelleht wissadus smalkus rohkas darbus.

Jau - Pommuschas muishā ajs Bauskas, ar 100 vuhru seemas labbibas sebjuma, tohp no Zurgeem 1867 un renti dohta. Ohsol - Pommuscha

muishā, kas turpat kaimiņos, irr us 6 gaddeem us renti dabbujams tas muishas frohgus ar 14 vuhru seemas labbibas sebjuma un 6 desfetti-nebm plawu. Par abbejahm isrente, schanahm klahatas sumas dohd Ohsol-Pommuschas muishā

Barons Klopmann.

Lehtus enkuru, zilinderu un spindelu pulkstenus, fa arri astonu deenu seenas pulkstenus par 6 rubl. gabbalā, pahrdohd

E. Adeloff,
pulstentaisajs Zehlabstattle.

Preefch weenas muishas pee Zabnifchēem no Zurgeem 1867 tohp meleti

16 derrigi kalpi,

kas arri seim wajadīgo inventarijumu un wassarejas fehku-paschi warr pee qahdatees. Turpat arri ta mohdere schana waj nu tuhdaht jeb no Zurgeem 1867 gadda irr dabbujama. Klahatas sumas dohs J. C. Bach Zelgawa, Esara eelā Nr. 17 un Leelajas Ellejas Sprohgu krohdsineeks Wollmers.

3

Deenesta-wihru kantoris „Ekspress“

deenest a famelie fchanas weeta

Nihqâ, leelsâ smisschü eelâ Nr. 9.

Wisseem gohdigem deenesta-landithm par labbu, lai winaai ahtri labbas deenesta-wetas atrobd, irr yee deenesta-wihru kantora „Ekspreß“ taggad arri weena deenesta-famek lefchanaas-weta eezelta.

Tadehk missi tee, kas weetas mesle, lä kutscheeri, fullaini, kek-
fch as uu istabas meitas, lai jo schiglasj schè peeteizabs, sur winni abtei
maisse tilts. Turklabt teek tublbit peeminehbs, lai garras laisu faredamas
iistabstischanas nebulru, la passi un atestati no vhdigeem deenesta-kungeem
jaapeenes. Kas libds schim webl nebntru deenesta bijnchi, tee lai iiluhdabs
weenu sihni wei no vagasta-teefos ieh no vaishrameem fungem.

Par wifnu publinitu ne wairaf la tif 25 fav. fudr. n. il fatram deenesta-
melsletajam bubs jamaska. 3

No Krohna Behrsmuisch as pa-
qasta teefas iohp usaukti wissi tec, sam
pee Behrsmuisch as Ausbau mahjäs 13tä
Septemberi f. g. nomirusha kalleja
Kaspera Schulz a atstahtas mantas
kahdas taifnas parradu prassishanas
buhtu, fa arri wissi, kas nelaika Kasper
Schulzam lo buhtu parradu valitkue-
fchi, teek zaure schob usaizinati, lai wiss-
wehlaki lihds **4to Janwari 1867,**
kurra deena par to weenigo isslehgsha-
nas termini nolista, pee schihis pagasta
teefas usdohdahs; jo webslaku peenestas
parradu prassishanas wairs netaps
klaujitas un tee parradneeki, kas ne-
buhtu usdewuschees, tiks pehz lilkumeem
strahveti.

Sihpelé, 26ta Oktoberi 1866.
Nr. 1511. Baa, teefas appalschrafste.

Qabbibas un prezzi tirqas Rihqà tai 19. Nowemberi un Leepajà tai 19. Nowemberi 1866 qaddà.

Preefch Illustes nodegguschaeem Penkules draudje pec mannum eenalafajuse 1 rub., weens Brambehges falmheeks 25 kap.; kohpa 1 rub. 25 kap. Lihds schim pavissam 56 rubl. 15 kap. eenalafati.

Janischewski.

M a k f a j a p a r :	R i h g å .		L e e p a j å .		M a k f a j a p a r :	R i h g å .		L e e p a j å .	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
½ Tschetw. (1 puhru) rudsu . 210 lihdj	2	20	2	50	½ puddu (20 mahrz.) d'selses . . .	1	--	1	10
½ " (1 ") tweefchu 425 —	4	50	4	—	½ " (20 ") tabata . . .	1	25	1	20
½ " (1 ") meeschu 190 —	2	—	2	25	½ " (20 ") schichtu appinu . . .	—	—	4	—
½ " (1 ") auju . 110 —	1	20	1	15	½ " (20 ") schahw. zuh. gall. . .	—	—	—	—
½ " (1 ") firm . 300 —	3	25	—	—	½ " (20 ") trohna linnu . . .	2	50	3	—
½ " (1 ") ruyju rudsu miltu	2	30	2	50	½ " (20 ") brakka linnu . . .	1	25	1	80
½ " (1 ") bihdeletu 300 —	3	50	3	50	1 muzzu linnu fehlu . . .	9	rub. lihdj	8	75
½ " (1 ") tweefchu milt.	4	75	5	—	1 " fisku . . .	13	"	13	50
½ " (1 ") meeschu putrainu	3	25	3	50	10 puddu farkanas fahls . . .	6	25	—	70
10 puddu (1 birkanu) seena 400 rub. —	4	50	3	50	10 " baltas rupjas fahls . . .	6	25	—	60
½ " (20 mahrz.) sveesta 500 —	5	50	5	—	10 " smallkas fahls . . .	6	—	—	55

Afbildedams krischu apaabdatajs: Th. Kupffer.

No zensures atweblehta. Tselgawā, 21. Novemberi 1866 gaddā. Nr. 167.

Druksaats van F. W. Steffenhagen en deels.

(Etsi olisi voinut olla sanoa: Voinut on kohlas sinna.)

24. Novemberi 1866.

Basnizas un skohlas finnas.

Weens kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Jauvas finnas.

Wellanas draudse us Gaujas krasta Lismu-muischus leelskungs barons von Wolff, Sinohles leelskungs, barons von Mengden un Mahlu-muischus leelskungs, barons von Geumern lihds ar saweem pagasteem weenprahigi jaunu skohlu buhwejuschi, ko pehrn Mahrtina deenā Tires un Wellanas dr. mahzitajs leelas, sapulzetas draudses preekschā eeswehtijis. Muhra ehka 15 affis garra un 6 affis platto; skohla zaur draudses un winnas preekschneelu mihligi gahdachanu arri jaukas, masas ehrgelites dabbujuse. — Laj wissubaggatajs kungs Deews svehti jaunu skohlu lihds ar skohlmeisteri Behrsinu, laj arri baggati apswehti tahs rohkas, kas mihli scho skohlu zehluschas un arri us preekschu to apkohps! —

Behterburgas Ewanjeliskai Luttera basnizasteesai generals, grafs Siewers par presidenti uszelts.

Palihdsibas beedriba preeksch Ewanjeliskahm Luttera draudsehm Kreewusemmē lihds ka islaiduse sawas finnas par saweem darbeem, ko tanni 1865. gaddā strahdajuse preeksch Deewa walstibas. Palihdsibas lahdei pehrnajā gaddā pawissam eenahfuschi 26,345 rubl. 83 kap.; no schihs naudas beedriba issdewuse 21,601 rubl. 1 kap. preeksch basnizahm un skohlahm. 49 draudsehm palihdschts waj ar naudas dahwanahm, waj ar naudas aiseeneschanu; 4 draudses dabbujuscas basnizas riikus un 3576 grahmatas irr isdallitas. —

Hermannsburgas draudses missiones fuggis sawu zettu par juhru laimigi atlal nobraugis un ar schehliga Deewa palihgu tanni 8. Juli astizzis] us Durbanu. —

Zelgawā pee Steffenhagen un de hla lihds ka drukfahts un turpat dabbujams: "Oseesmu wainaka mihleem Latweeschu jaunekleem un bebrneem wihts par jaunu preeku. Ohtra dalla." — Oseesmu wainaka ohtru dallu aismigguschaigs Dignajes mahzitajs, prahwests Weyrich pats wehl preeksch sawas aismigshanas bija farakstijis gattawu. Behz schi teizama Latweeschu drauga nahwes zeen. Dohbeles mahzitajs Bock un zeen. Postela kungs, Zelgawas Wahzu basnizas teizams ehrgelneeks schi wainaka ohtru dallu pahrluhkojuschi un Steffenhagena fungi labprahit usnehmuschees Weyricha beidsamu mihlestibas sihmi

preeksch Latweescheem laist laudis. Kas darbs pats usteizahs. Kas Oseesmu wainaka pirmu dallu pasihst labprahit arri scho ohtru dallu pirkis. —

Widsemmes mahzitaju sinode.

4.

(Beigums.)

Wenneres mahzitajs, kas pats us sinodi nebij warrejis nahkt, par scho wissu sinodei zaur raksteem dewa finnas; turklaht winsch sirsnigi lubdja, laj Iggauu dallas mahzitaji lihds ar sawahm draudsehm winnam nahkohit palihgā, ka tohs 2800 rubl. warretu aismakfaht, ko palizzis parradā. Iggauu dallas mahzitaji to labprahit apnehmabs darriht un arri Widsemmes Latweeschu dallas mahzitaji apnehmabs lihds ar sawahm draudsehm zik ween spēhjchoht peepalihdscht pee schi parrada nomaksashanas; jo laj gan ta skohla taggad tikkai Iggauu behrus warri usnemt, tad to mehr wissai Widsemmei japreezajahs par scho pirmu Widsemmes mehmkurlu skohlu. Wenneres mahzitajs arri irr farakstijis tahs wajadfigas skohlas grahmatas preeksch mehmkurleem, un Iggauu semmes sinode tahs par sawu naudu liks drukfaht. Ta tad schinnilecta arri muhsu mihlee nahburgi Iggauu semmes mums Widsemmekeem nahkuschi palihgā. Arri Widsemmes muischneeku beedriba un Rihgas birgeru beedriba latrā gaddā grīb palihdsibu pañneigt, ka laj schis teizamais darbs warretu eet us preekschu.

Widsemmes mahzitaji 1865. gaddā sinodē sanahkuchi bij lubguschi zeen. generalsuperdentam, laj luhdoht pee augstas waldischanas, ka laj schi par to gahdajoht, ka muhsu Latweeschu un Iggauu saldati Pohlu semme labbaki tiktū apkohpti pee dwehseles; jo scheem nabadsineem tahdi ween mahzitaji lihds schim Pohlos irr bijuschi par kohpejeem, kas ne weenu wahrdi nemahf ne latviski, ne igauniski; un dasch saldatinsch pa tschetreem gaddeem tikkai reis tizzis pee svehta walkarehdeena. Schogadd tad nu no mihta superdenta finnas warrejahm janemt, ka Pohlu semmes karaspēhka preekschneeks, generalis von Mindvīz scho Widsemmes mahzitaju lubguschanu mihligi eshoht usnehmis un gahdaschoht par to, ka us preekschu scheem Widsemmes un Kursemmes saldateem saws mahzitajs tiktū eezelts. Pagahjuschi pavassarā schis

generalis luhdsis, laj no Rihgas kahdi mahzitaji nah-toht Lutteru saldatus meeloht ar Deewa wahrdeem un jw. sakramantu. Diwi Rihgas mahzitaji, Lezewiz un Zink, tad arri scho luhgschanu mihti paklausijuschi un pehz leeldeenaahm no Rihgas us Warschawu-braukuchi, dauds weetä Pohlü jemmē muhju mihtus brahtus apmekleja un mecloja ar svechteem Deewa wahrdeem un ar Jesus meeju un assinuim. Ar leelu preeku un pateizibu muhju brahki schohs Deewa kälpus ap-sweizinaja, kas winneem tehwssemmes wallodäs Deewa wahrdus fluddinaja.* Generalis pats mahzitajus Warschawä mihti fanehma, gahdaja winneem zella naudas no augsta Krohna un wissahdi winneem nahza palihgä pee fawa svehta darba. Par to laj Deews scho laipnigu lungu schehligi svehti! — Kad mahzitajs Lezewiz Bohlos redseja, ka muhju saldateent retti ween bija Bihbeles, tad winch Warschawä ar kahdu Londones leelas Bihbeles beedribas lohzeekli fatizzees, schim muhju tizzibas draugam luhds: waj Londones Bihbeles beedriba, kas jau tik dauds Bihbeles Latweescheem gahdajusi, nebuhschoht arri usnemtees palihdscht pee ta, ka preeksch saldateem ihpascha Bihbele tiku drukkata, prohti tahda Bihbele, kas ar maseem bohktabeem un us plahna papihra drukkata, ta ka winnu labbi warr sohmä eelikt un us zella libds nemt. Tas kungs no Londones scho luhgschanu mihti pee-nehma, un Rihgas Bihbeles beedriba ar Londones beedribas palihgu tad nu us preekschu gahdahs saldateem fawu zella-bihbeli.

Zitti mahzitaji tilpat no Latweeschu, ka no Iggauu dallas arri dewa sunas par to, ka winnu draudses arween rohnahs tahdi lautini, kas pehz eljes-swaids-fchanas peederr zittai draudsei, bet pehz firbs tizzibas irr mums Luttera tizzigeem ihsteni brahli un beedri. Schee nabadsini allasch nahk pee Luttera mahzitajeem un luhds, laj winnus mahzoht skaidrä Deewa wahrdus tizzibä, laj winnus behrnus usnemmoht muhju skohlas, laj winnus paechus peenemmoht Luttera basniza pee Deewa galda; un kad Luttera mahzitaji to nedrihkfst darriht, pehz taggadejeemi Kreewu walstibas likkumeem, — tad schee isalkuschi zilwezini fleppen peenahk pee muhju svechteem altareem. Mahzitaji par to dauds farun-nadamees weenprahrti leezinaja, ka fleppeni un bes peeteikfchanas ne weenam nepeenahkhs pee-eet pee muhju altara; bet mums tikkuschi jaluhds Deews, ka laj drihs nahktu tas laiks, kur mehs Luttera mahzitaji firbi warretum apkohpt ar Deewa wahrdeem un ar jw. sakramenti ikkram, kas tahdu kohpschanu pee mums nahk mekleht!

* Skatess schi gadda basnizas un skohlas sunna 19a nummurā, tur par scho leetu jau esjam rastisjuschi.

Svechtdeena tai 21a Augustä daschi mahzitaji no Balkas brauza us Bihbeles svechtkeem, kas Chrgemē, Theslē un zittas draudses sunodes laikä tifka turreti; arri paschä Balkas pilfekta Bihbeles svechtkeem deewa-wahrdus turreja Latweeschu un Wahzu draudsei; tapat ir Luggahschu basniza Iggauu fanahza us Bihbeles svechtkeem. Pebz Wahzu deewawahrdeem Balkas basniza arri kahds jauns mahzitajs ammatä tifka ee-swehtihits no zeen. generalsuperdenta. Schim mahzitajam irr wahrs Georg Schwarz; winnu ee-swehtija par palihga-mahzitaju preeksch Belwes draudses Werrowas aprinki, kur winnam tehws irr par mahzitaju; tehws J. G. Schwarz taggad irr pats wezzakajs Bidsemmes mahzitajs. Deews tas Kungs laj nu palihds mihlam wissuwezzakam un mihlam wissuvaunakam Bidsemmes mahzitajam angligi strahdahf fawä wihsa talnä; Deews laj wissus, wezzus un jaunus, mahzitajus un draudses lohzeeklus usturr fawä schehlastibä, ka laj pee winna svechteem wahrdeem turramees un winnam tizzibä un mihlestibä kälpojam libds pat muhju gallam! —

R. Vogel,
zitreis Laudounes palihga-mahzitajs.

Neredsiga Indrikis.

Neredsiga Indrikka dseefmas lihd schim 2 reis drukkas laisti. Zitreis Apprikku un Sallenes mahzitajs Karl Gotthard Elversfeld schi fawa draudses lohzeekla dseefmas pirmu reis likka drukkakt 1806. gaddä. Mahzitajs no Indrikka muttes tahs dseefmas pats bija usratstijis. Ohtru reis neredsiga Indrikka dseefmas irr drukkatas 1862. gaddä. Kad pirmu reisi schihs drukkatas Indrikka dseefmas nehmohs laffit, tad tur zerreju atraft kahdas Latweeschu tautas-dseefmas, bet man jaleezina, ka Indrikka dseefmas friht us to paechu mohdi, ka winna laika Wahzu dseefmas; tik tahs "mihlestibas dseefmas", ko Indrikis us fawu bruhfi dseedajis, gan warretu nosault par skaidrahm Latweeschu dseefmahm. — Kad schihs singes biju islassijis, tad arri gribbeju sunnah, waj Indrikim arri bruhfe bijuse, jeb waj winsch fawas mihlestibas dseefmas is-dohmajis, fawä aklibä un weentulibä atstahts un pehz laulatas fawas mihligas kohpschanas tik ilgodamees. Tad nu esmu dabbujis sunnah, ka Indrikis Hartmanns no Elkalei-mahjam riktilgs fawas wihrs bijis, kas Deewam par mihtu fawinu pateikdamees fawas mihlestibas dseefmas is-dohmajis. Winsch ar fawu laulatu draudseni peedfihwojis weenu meitu un 2 dehlus; — weeniga meita apprezejusfees un wehl taggad dñshwo Sallene, wezzakajs dehls arri libds ar fawu fawu dñshwo Sallenes pagasta, jauna-kajs dehls aigahjis saldatos un ilgi wairi nekahdas

finnas nau laidis, ta ka newarr finnaht, waj wehl dñhwes, waj tehwam pakat aigahjis Deewa preefschā. Wezzais dseesmineeks Indrikis Hartmann nomirris 1828. tanni 12. Janwarā ar karsona gustu. Raj saldi duß! —

Rahds wahrdas par Irlawas skohlas-swehtkeem.

3.
Waj tad wissas schihs labbas eerikteschanas, ko sche peeminneju, kas taggad pee arraju dñhwes buh-schanas atrohdamas, irr tickai zaur skohlahm zehlu-schahs? — It pateesi; — laj gan skohlas pee tah-dahn eerikteschanahm nestrahdaja, nedf winnās semmes lohpachanu mahzija, tad tomehr kas irr wiss zaur skohlahm zehlees; jo tee zilweki, kas skohlā irr mahzijuschees sawu proht zillaht, tee tad arri pehzak pee sawas dñhwes dauds ko proht aprehlinaht un is-gudroht. Wehl, kā isskattijahs tannis laikos, kad sche ne kahdu skohlu nebija, ar Deewa kalposchanu basnizās un mahjās? Kad laudis fapratta tohs Deewa-wahrdus, kas winneem no mahzitajeem tappa fluddinat? Ak gruhti, gruhti tee teem bija faprohtami; jo dauds, aplam dauds tahdu atraddahs, kas grahmata nebuht nepratta lassiht, no Bihbeles-, basnizas-stah-steem un kafkisma ne neeka nesinnaja. Dauds reis schihdinam, kas par septinahm Mohsus grahmatahym stahstija, wairahk tizzeja un klausija ne kā mahzitajam, un dohmaja, ka tahs tapehz ne-effoht wissas Latwee-scheem winnu Bihbelas eerakstitas, ka tur stahwoht eelschā burschanas, lahdeschanas un tee puhschami wahrdi, ar ko watt lohpus un zilwekus winnu slim-mibās un kaites sapuhst; un ta wehl daschadus neckus zitteem ausis melsa un teem arri tizzeja. Apfmahdeht un nizzinaht un par fliktu winnau Deewa-kalposchanu nosaukt jau arri nedrihktam, pee tam tad lohti aprehlukotumee; jo mehs finnam, ka tas Deewa-wahrdus irr tahds awots, no ka ikkates watt fewim atspirdsna-schanu smeltees; tickabb mahzihits kā nemahzihits, augsts kā sens, leels kā mas, baggats kā nabags, wezs kā jauns; bet sinnams latrs sawadā wihsē. Ta Runga tihrum gan bij labbi leels, bet mas bij to strahdneeku, kas to kohpa. Tee mahzitaji ween to ne-fpehja iskohpt un isstrahdaht, tapehz waijadseja skohlas zelt, laj tahs palihdsetu pee schi gruhta darba. Gruhti un pamasam ar skohlas zelschanu no eesfahkuma irr gahjis, bet ar Deewa palihgu un siwehtibu schis darbs it labbi irr weizees. Gohds un flawa laj irr Deewam augstibā un pateiziba wihsēem, kas ruhypigi un ne-apnikuschi par skohlas zelschanu irr gahdajuschi; jo zaur tahn irr ta debbesu walstiba wirs semmes waitota un skaidrota.

b) Kā isskattahs taggad Kursemme, kad skohlas irr, to laj nu wehl sawā runnā apluhkojam. Zilweks, kas pasaule dñhwo un tur griss dñhwoht kā proht zilweks, tas teefham to sawadibu lehti atsihs, kas starp scheem laikeem, kur skohlas irr un starp teem laikeem, kur skohlu nebija; jo ta latram ar azzihm redsama un ar rohlahm gandrihs aptaustama. — Raj nu gan mehs jaunee laudis, kas taggad pasaule tickai labbi eesfahkam dñhwoht un mahzamees to pasiht, — laj nu gan ar sawahm azzihm neredsejahn, kā dñhwe toreis isskattijahs, kad skohlu nebija, tad tomehr mums dascha skaidra finna par teem laikeem; jo muhsu wezzaki, skohlmasteri un mahzitaji mums tatschu kahdu reis par to stahstijuschi, jeb mehs paschi kahds rakstos laffijuschi. Sinnams, wissai wezza ta leeta arri wehl nau; jo preefsch desmit un diwpatshmit gad-deem wehl muhsu mihlā tehwu semmē dauds zittadi isskattijahs ne kā taggad. Teefham, kad weens no mirrorneem uszestohs un fahktu atkal pasaule dñhwoht, tahs weetas pahrstaigaht, ko winsch sawā pirmā dñhwochanas laikā pasinnis un tohs zilwekus apluhkotu, kahdi winni toreis pee sawas dñhwes bija un kahdi winni taggad irr, tad pateesi tas dauds, dauds jo zittadaku to atrastu. To paschu arr' mehs atraustum, kad mehs par prohwi, — schogad, kas mehs sche effam, airesiotum un kahds gaddus siweschā semmē nodñhwotum, un tad atkal mahjās pahrnahktum. Ta pasaule pahrwehrschahs, un winnai arri waijaga pahrwehrstees pee wissas buhschanas; jo tad tee zilweki sawā laklahschana us preefshu ne-ecetu. — Kā isskattahs tad muhsu tauta, kad skohlas irr? Ak, ta isskattahs kā kahds jauneklis skaitas drehbes, kas sawas wezzas, noplisfuschas pee mallas lizzis; kā kahda bruhte skaita wainagā, kā kahds nams jauki ustaisihts, kā gaismā pret tumfibū. Tahs wezzas mahnu drehbes, kas lihds schim, kad skohlu nebija, tohs zilwekus tinna, nu zaur skohlahm, gohds Deewam, dauds maß irr isgehrbtas, un jaukas tizzibas un deewabihjachanas brunnas aptehrptas. Tas mihlestibas, jaderribas un ustizzibas krohnis no skohlahm teek vihts nu galwā uslikts mihteem tautas brahleem, wihsēem tehwu semmes eedñhwotajeem. Mahzihits zilweks meeru mekle un tam dñennahs pakat. Winsch irr laipnigs, saderrigs un ustizziggs; jo zeek ween tik watt buht no winna pusses, winsch meeru mekle turreht ar wihsēem zilwekeem. Nemahzihits turpretti mekle zaur eenaidu un bahrschanohs, zaur teefham un prazzefehm tickai sawi labbumu panahst; arri tam, kas winnams labbu padohmu dohd, winsch tomehr ne-ustizz un nelaufa. Tas zilweku dñhwes-nams, kas lihds schim kā kahda mahlu buhdina isskattijahs un wissas mallās bija netihra, nu zaur prohta apgaismoschanu un wissadahm

labbahm eerikteſchanahm pee lauku kohpschanas un wehl zittahm tāhdahm labbahm buhſchanahm, par patihkomu dſihwoſli un ſtaltu plazzi irr palizzis. — Neſapraſchanas tumſiba, kas wehl lihds ſchim daudis biſ ſaggūj, ta ſuhd un ſuddihs ar Deewa valihgu arweenu warahk; jo ka deenai nahekoht naktei jabehg, ta orri garra tumſibai no garra gaifmas jabehg. Teefham, ſkohlas, ſkohlas, taſs puſchko un gresno taggad muhſu tautu; taſs zilwekuſ par laimigeem un ſaprat-tigeem darra pee wiffas wiannu dſihwes. Laj nu gan daschi ſafka, ka arrajam ſkohlu un mahzibas newaijagoht un ka jaur tāhm tikkai par ſlinkeem un nevalau-figeem strahdnekeem paleekloht, tas tomehr ta nau; jo mehs ſinnam, ka zilwekam tas ne kād newarr ſkoh-deht, kas winna prahdu par ſamannigu un gaifchu padarra. Ne muhſham tāhdā walſti newarr labbi flahtees, kur ſkohlu nau, ka tāhdā, kur ſkohlas irr, un ne weena walſts eerikteſhana newarr zilwekuſ par tik laimigeem padarriht ka ſkohlas. Skohlas uſaudſina waldiſchanai uſtizzigus yawalſtuekuſ; darba-dewejeom uſtizzigus un tſchallus strahdnekuſ, un Kristus draudſei derrigus lohzelkus. Kad nu arri ſchurp un turp tāhdi atrohdahs, kas ſlinki un nederrigi un Kristus draudſei par negohdu dſihwo, tad pee tam jau nau ſkohlas wainigas; jo tee teefham ir bes ſkohlahm tāhdi pat buhtu bijuſchi, ja ne ſliktaſi. Tas ſehjeis gan iſſehi ſlaidruſ ſweeſchus jawā tihrumā, bet reds, kad tee uſdihgſt un aug, tad ne-atrohnahs tur ſweeſchi ween, bet ir daudi niknas sahles ſtarp teem, ka daſchreis irr jabrihnahs, kur taſs irr zehluſchabs. Tāpat tas irr ar ſkohlahm. Tur arri wiſſi par derrigeem, taſneem un gudreem zilwekeem teek mahziti. Zeek nu no teem par tahdeem paleek, to tik iſrahda winnu dſihwoſchana. Deewam ſchel daudſ tāhdu, kas, ka tee kohkali to ſweeſhu ſtarpa, atkal ſtarp teem labbeem irr uſauguſchi un tee tad ſinnams ſkohlai negohdu ſataiſa. Bet waj tad nu tadeht, kad daschi, kas ſkohlas irr bijuſchi un pebz par nederrigeem un ſlikteem zilwekeem paſlikuſchi, eefum ſkohlahm tikkai to wainu doht un fazzicht, ka taſs ne kam nederr? Ne, ne, tik ahtri mehs to newarram un nedribitſtam darriht; jo tad mehs daudſ reis pahrfattiu-mees un apgrēhlotumees pret Deewu un zilwekeem. Muhſu preekam nebuhs wiſ tāhdam buht, kas mekle ſkohlas wainoht, launu no tāhm runnah; bet tāhdahm, kas mekle taſs ſlaweht un labbi no tāhm daudſinah; jo taſs irr nammi, tam Rungam muhſu Deewam par gohdu uſtaſiti, laj winna ſwehtajſ wahrods tiku mahzihts un ſluddinahs.

H. B.
No ſenſures anwelehts. Jelgava, 17. November 1866ia gadda. Nr. 166.

Nihgas Zahna draudſe

uſſauktee: Wille Kahrling, zimmermannis ar Edde Dünpe; Michaël Seravins, papīhra fabrikants ar Anna Luppmann; Jakob Jakubow Doktor, biffetneeks ar Dahre Jürgenjohn; Martin Janſt, darba vibrs ar Ilse Preed-neek; Joh. Jakob Kannenberg, almina drukataja par ar Elizab. Ladjuovsly; Heinrich Brauns, andelmannis ar Elisabeth Lamowna, ibsteni Lapping; Friedr. Ernst Aleſander Šakke, kutscheeris ar Katriine Emilie Schulz; Jakob Ohsoling, atl. ſaldats ar Anna Ballod; Johann Weide, muzzeneela ſellis ar Susanne Elisabeth Niemand; Karl Friedrich Janſohn, fuhrmannis ar Marie Rungain; Karl Eidmann, vavreekſch Belmann, darba vibrs ar Libe Mangol; Klubo Ohsols, darba w. ar Anna, atraitne Bräſche (Bräſche), dſim. Micheljohn; Simon Mey, darba w. ar Anna Domarowsky; Friedrich Wilhelm Woldemar Brandt, bekkera ſellis ar Charlotte Elisabeth, atr. Matkin, dſim. Brixjer; Samuel Eduard Hinberg, namima ſaimu. ar Anna Saarin; Paul Petersohn, atl. ſaldats ar Marii Pahl; Jakob Pihlag, fallainis ar Anna Ludwig; Pehter Škohpi, fuhrmannis ar Libe Kirſtein, dſ. Bluhme; Karl Lappin, namnikis ar Libe Wihtolneek; Wilhelm Hart-peng, kalleja ſellis ar Dorothea Kalnin; Joseph Rung, biffetn. ar Anna Schening; Christian Rickmann, waggarer ar Emilie Karoline Elisabeth Gibbs; Heinrich Wilhelm Theodor Rosenbrück, diſchleris ar Grete Weißmann; Jakob Brandt, namnikis ar Gewa Karoline Sabger.

a i ſ m i g g u ſ c h i : Jannis Karl, fugga zimmermannis 30 g. w.; Wilhelmine Charlotte Šuhberg, 3 gad. w.; Olga Kalnia, 2 gad. 7 mehn. w.; Louise Emilie Stein, 1 gad. 2 mehn. w.; Johann Georg Heinrich Schmidt, 1 gad. 8 mehn. w.; Jahn Bruhwel, darba w. 34 gad. w.; Karl Gustav Müller, ſehrwetais 50 gad. w.; Eugenie Mathilde Boronowsky, 5 mehn. w.; Jette Gliſchinſki, 7½ gad. w.; Wilhelm Kalning, waltneeks 84 gad. w.; Georg Baumann, kalleja ſellis 55 gad. w.; Henriette Elisabeth Škni, 2½ gad. w.; Karl Rumpf, 9 g. w.; Michel Lehmann, pa-wahris 55½ g. w.; Margarethe Julie Kveſs, 2 ned. w.; Friedrich Aleſander Kristian Kenz, 13½ gad. w.; Angelika Auguste Kufs, 1 gad. w.; Aleſander Eberhard Lilienseldt, 4 g. 4 mehn. w.; Johann Aleſander Petta, 7 mehn. w.; Natalie Adelheid Eichthal, dſim. Salzmann, 34 g. w.; Karl Wilhelm Schuck, ſahrmannis 34 g. w.; Johann Peter Schulz, 30 g. w.; Dorothea Emilie Essensohn, 3 g. 11 mehn. w.; Edde Paul, atl. ſaldata ſeema, 56 g. w.; Mitti Aleſander Strauch, 5½ g. w.; Andrik Grünwald, 10½ g. w.; Kriſch Kibſing, zimmermannis 44 g. w.; Libe Karoline Opermann, 9 mehn. w.; Karoline Leontine Natalie Wafflewoſki, 2 deen. w.; Amalie Louiſe Behrſing, 3 mehn. w.; Johann Berg, ſtrypneeks 34 gad. w.

Nihgas Mahrtina draudſe

uſſauktee: biffetneeks Laur Bumber ar Katriine Beidart; wehweris Pehter Čiars ar Karline Ohsolin; fabrikha-ſtrahdneeks Pehter Berg ar Katriine Lifsner.

a i ſ m i g g u ſ c h i : Andrei Bruhn, 1 g. w.; Jahn Petta, 1 g. w.; Katriine Gipur, 43 g. w.; Karline Ahbrant, 1 g. w.

Baſnizas un ſkohlas ſinnu rakſtajſ: Gotthard Bierhufſ.

Druktais pee J. B. Steffenhagen un debla.